

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cète 2 céole pe luna si costa 2 florini val. aust., pentru
cei ce nu suntu membrii asociatiunei.

Pentru strainatare 6 franci (lei noi) cu porto posteii.

Abonamentulu se face numai pe cète 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitetulu asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu
prin domnii colectori.

Sumariu: Flor'a phanerogama din fostulu districtu alu Naseudului (urmare). — Inmormentarea Baronului George Hurmuzachi. — Academi'a romana. — O escursiune botanica in Romani'a si Dobrogea. — Bibliotecile populare. — Procesu verbale alu comitetului Asociatiunei, tñntu in 4 Aprile n. — Academi'a romana, insciintiare. — Ocasione buna pentru inatarea bibliotecelor romaneschi. — Ratiunea societatiei de imprumutu si pastrare „Auror'a“ din Naseudu.

Flor'a phanerogama din fostulu Districtu alu Naseudului.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinului corónei de feru class'a III. vice-capitanu emerit.

(Urmare).

Melilotus Tourn. *Melilotu.* (Sulcina, Sufulfu, Trifoiu mare).

M. alba Desr. Lam. *M. albu.* Pre agrii, cämpuri, prin spineturi.

M. officinalis Desr. *M. officinalu.* (Érba de pétra).

β. arvensis (M. Petitpierreana Willd).

Intre semenaturi, pre razóre, praturi, lângă cali.

M. macrorrhiza Pers. *M. radacinosu.* Pre praturi la locuri umede, lângă parae, raru.

Trifolium L. *Trifoiu.*

T. pratense L. *Tr. de praturi.* (Tr. rosiu).

α. forma vulgaris, sylvestris.

β. parvifolium Wierzb. H. Ban. p. 52. Nr. 427 δ.

δ. floribus ochroleucis (Tr. nivale Sieb. Tr. heterophyllum Lej. S. E. Tr. 911 c.).

ε. alpinum (Tr. carpathicum mihi).

Formele *α.* *β.* *γ.* pre praturi si pascatorii, la margini de paduri, form'a *δ.* pre pascatorii in reg. subalpina, raru, éra form'a *ε.* pre pascatorii in reg. alpina. Acésta forma este cu multu mai perósa, decâtul celealte, capitulii in proporțiune cu tulpin'a (dela 12—15 cm.) mai mari, foile radicinale si celea inferioare ale tulpinei obovate, la virvu retuse séu emarginate, mai obcordate, florile purpuri, stipelele glabre, la virvu barbose. Dupa descriere are asemenare si cu form'a *β.* *bannaticum* H. Ban. p. 52 Nr. 427.

ξ. sativum.

αα. floribus purpureis.

ββ. floribus albis.

Cultivate sub numirea „Trifoiu de Stiri'a“, apoi si selbacate.

T. medium L. *Tr. medilociu.* Pre colini, praturi, prin tufisuri, paduri rare si la marginea acestor'a.

β. altissimum (Tr. transsilvanicum mihi). Tulpin'a inalta mai pâna la 1 metru, de totu glabra, foitele superioare pâna la 7.0 cm. lungi si 3.5 cm. late de configurație eliptica. Capitulii lungu-pedunculati, singurateci, globosi, calicele glabru, cu 10 nervi. Stipelele că la form'a genuina.

Prin érba la locu grasu pre muntele Craciunelu in reg. montana la Rodn'a-vechia.

T. alpestre L. *Tr. alpestru.* Pre pascatorii si praturi in reg. montana, subalpina si alpina.

T. pannonicum Jacq. L. *Tr. panonicu.*

Pre praturi montane.

β. armenium (Tr. armenium Willd). Totu ací, raru.

Petiolii foilor scurti, partea libera a stipelelor lan-ceilotatu-subulate asiá de lunga, séu si mai lunga, decâtul petiolii foilor.

T. ochroleucum L. *Tr. galbinicosu.* Pre praturi, colini.

T. arvense L. *Tr. de agrii.* (Cód'a mâtiei, Cherucra).

β. strictum (Tr. Brittingeri Weitenweb.).

Pre agrii, praturi, pascatorii, intre semenaturi.

T. fragiferum L. *Tr. fragiferu.* La locuri umede, inundate, lângă parae, lacuri.

T. montanum L. *Tr. montanu.* Pre praturi si pascatorii montane.

T. alpinum L. *Tr. alpinu.* Dupa B. Tr. 1573 si F. Fl. Tr. 802 indicat pre alpii Stolu si Galati, apoi

T. parviflorum Ehrh. *Tr. parvifloru.* Dupa F. Fl. Tr. 806 indicat pre alpele Ineu, nu amu astazi.

T. repens L. *Tr. repente.* (Tr. albu).

α. form'a gen. Pre praturi, pascatorii, cämpuri, la locuri camu umede.

β. prostratum, minimum, alpestre (Tr. glaciale mihi. An Tr. Biasoletianum Steud. & Hochst. Tr. glareosum S. E. Tr. 937). Pre pascatorii pre alpele Ineu la 2000—2100 m. elevatiune.

In tóte dimensiunile mai micu decâtul form'a *α.* din reg. inferioara. Floricelele puçinu galbinii.

La prim'a vedere cugeti a avé dinainte o specia cu totu diversa de *T. repens* L., inse dupa cercetare mai petrundietore se arata că plant'a e numai o forma in miniatura dela acesta specia produsa prin elevatiunea locului si influintie climate.

- T. hybridum** L. *Tr. hibridu*. Pre praturi umede.
T. badium Schreb. *Tr. cafeniu*. Pre pascatorii alpine, ici, colea (Cisi'a, Mihaiass'a, Gergeleu).
T. agrarium L. *Tr. de bercuri*. Prin poieni, bercuri, la marginea de paduri.
T. campestre Schreb. *Tr. campestru*. Pre praturi, campuri, intre semenaturi.
T. procumbens L. $\alpha.$ *minus* (Tr. procumbens Schreb.). *Tr. procumbentu*. Totu la asemenea locuri.
T. patens Schreb. *Tr. latitu*. Pre locuri erbose, raru.
T. filiforme Koch. (Tr. minus Smith). *Tr. filiformu*. Pre praturi, agrii, campuri.

Doryenium Tourn. *Sulitica*. (Falcata).

- D. diffusum** Janka. *S. difusa*. Pre colini si côte de tufisiuri.

Vedi Ungar. Diagn. p. 37.

Lotus L. *Trifoiste*. (Trifoiste cornurata seu coltiurata).

L. corniculatus L. *Tr. cornurata*.

$\alpha.$ *vulgaris* Koch.

$\beta.$ *ciliatus* Koch.

Pre praturi, campuri, agrii, razore.

$\gamma.$ *alpinus* Bmgt. Pre pascatorii subalpine si alpine.

L. tenuifolius Rchb. *Tr. angusta 'n foi*. Pre praturi si campuri la locu camu umedu.

Tetragonolobus Scop. *Dungatié*. (Nohotu).

T. purpureus Mönch. *D. purpuria*. Cult.

Glycyrrhiza L. *Dulcisióra*. (Lemnu dulce, Radacina dulce, Erba dulce).

Gl. glabra L. *D. glabra*. Cult.

Galega L. *Ciumaré*. (Ciumare).

G. officinalis L. *C. officinala*. Pre praturi, razore, sian-turi, la locuri umede seu uliginose.

Colutea L. *Colutea*. (Besicosa).

C. cruenta Ait. (C. orientalis Du Roi). *C. sângerósa*. Cult.

Amorpha L. *Amorfa*.

A. fruticosa L. *A. fruticósa*. Cult.

Robinia L. *Acatiu*. (Sâlcănu).

R. Pseudacacia L. *A. selbatecu*. Straplantatu prin gradini. In stare selbateca nu amu vediutu in acestu tienutu.

Phaca L. *Inflatié*. (Pétra linte).

Ph. alpina Jacq. *I. alpina*. Dupa B. Tr. 1540, — F. Fl. Tr. 833 si S. E. Tr. 962 indicata pre alpii Gemenea si Ineu nu amu aflatu.

Oxytropis D. C. *Luntrisióra*. (Luntricica).

O. campestris D. C. (*Astragalus campestris* L.). *L. cam-pestra*. Pre alpi cu substratu de varu.

O. montana D. C. (*Astragalus montanus* L.). *L. montana*. Dupa B. Tr. 1543, — F. Fl. Tr. 840 si S. E. Tr. 968 indicata pre alpii Gemenea si Corongisiu nu amu aflatu. Pre Corongisiu amu vediutu numai specia precedenta.

- O. lapponica** Gaud. (*Phaca lapponica* Wahlbrg.). *L. laponica*. Dupa F. Fl. Tr. 839 indicata pre alpele Ineu, si
O. cyanea M. B. *L. vineta*. Dupa F. Fl. Tr. 841 indicata totu pre alpele Ineu, nu amu aflatu.

Astragalus L. *Astragalu*. (Unghi'a gainei).

- A. Cicer** L. *A. globosu*. Amu aflatu odata pre unu pratu la Naseudu, de atunci incóce nu amu mai vediutu.
A. Glyciphylos L. *A. dulcisoru*. (Unghi'a gainei). Pre colini cu tufisiuri, prin poieni, la marginea padurilor.
A. purpureus Lam. *A. purpuriu*. Dupa F. Fl. Tr. 842 indicat pre alpele Ineu;
A. austriacus Jacq. *A. austriacu*. Dupa F. Fl. Tr. 847 indicat totu pre alpele Ineu, si
A. argenteus Bert. *A. argintiu*. Dupa F. Fl. Tr. 849 indicat asemenea pre alpele Ineu, nu le-amu aflatu.

Coronilla L. *Coronitia*. (Coroniste, Samachisa).

- C. varia** L. *C. varia*. (Samachişa. P. tiganei). Pre praturi, pascatorii, razore, lângă cali.

Hedysarum L. *Cocosielu*. (Capu de cocosiu, Dulcisoru).

- H. obscurum** L. (H. alpinum Jacq.). *C. obscuru*. Pre alpii cu substratu de varu Corongisiu, Mihaiass'a, Rabl'a, Gergeleu.

Onobrychis Tourn. *Sparseta*. (Esparseta).

- O. sativa** Lam. (*Hedysarum onobrychis* L.). *Sp. vulgaris*. Pre colini, côte, razore, lângă cali, la locuri uscate, apoi ici, colea si semenata pentru nutrirea vitelor.

- $\beta.$ *montana* (O. montana D. C.).
Dupa F. Fl. Tr. 868. $\beta.$ indiaata pre alpele Ineu nu amu aflatu.

- O. arenaria** D. C. *Sp. arenaria*. Pre colini in Valea Sieului.

Ervum L. *Lintisióra*. (Mazerichie).

- E. hirsutum** L. *L. perósa*. (Mazerichie, Cositia). Pre agrii, intre semenaturi, in gradini.

- E. tetraspermum** L. *L. tetrasperma* (cu 4 semintie). Pre agrii, razore, lângă garduri, prin spineturi, tufisiuri.

- E. sylvaticum** Peterm. (*Vicia sylvatica* L.). *L. selbateca*. (Mazerichie). Prin paduri montane.

- E. cassubicum** Peterm. (*Vicia cassubica* L.). *L. cassubica*. (Mazerichie). Prin tufisiuri si paduri.

Vicia L. *Vica*. (Mazerichie).

- V. villosa** Roth. (*V. polyphylla* W. K. — non Desf.). *V. du-pósa*. Pre agrii, praturi, intre semenaturi.

- $\beta.$ *glabrescens*. Totu aci, mai raru.

- V. Cracca** L. *V. paseresca*. (Mazerichie). Prin spineturi, tufisiuri, lângă garduri, prin gradini, pre agrii.

- V. tenuifolia** Robt. *V. filigrana*. Prin tufisiuri, poieni, la marginea padurilor.

- V. dumetorum** L. *V. de bercuri*. (Mazerichie). Prin paduri si la marginea acestor'a, poieni, tufisiuri, mai multu in reg. montana.

V. sepium L. *V. de garduri.*

α. *forma vulgaris.*

β. *angustifolia* (V. montana Fröhl).

Prin tufisiuri, spineturi, lângă garduri.

V. pannonica Jacq. *V. panonica.* Pre praturi, câmpuri, intre semenaturi.

V. sativa L. *V. de agrii..* (Mazerichie).

α. *culta.*

β. *sylvestris.*

Semenata si form'a selbateca pre agrii, praturi, intre semenaturi.

V. cordata Wulf. *V. cordata.* Intre semenaturi.

V. angustifolia Roth. *V. angusta 'n foi.* Pre côte, câmpuri, in tufisiuri, intre semenaturi.

V. segetalis Thuill. (V. angustifolia α. segetalis Koch). *V. de semenaturi.* Totu la asemenea locuri.

V. Bobartii Forster. (V. angustifolia β. Bobartii Koch). *V. lui Bobarti.* Inca la asemenea locuri.

Faba Tourn. **Bobu.** (Boba).

F. vulgaris D. C. (Vicia Faba L.). *B. vulgari.* Cult.

Pisum L. **Mazere.**

P. sativum L. *M. ológa.* Cult.

P. arvense L. *M. mare.* Cult.

Lathyrus L. **Linte.** (Linteală pratului, Linte de praturi).

L. Lens Kitt. (Ervum Lens L. Lathyrus esculentus Grab.). *L. economica.* Cult.

L. sativus L. *L. alba.* Cult.

L. Aphaca L. *L. galbinia.* Pre agrii in Valea Sieului.

L. tuberosus L. *L. tuberosa.* Pre praturi, agrii, razore, intre semenaturi.

L. hirsutus L. *L. perosa.* (Mazerichie). Prin tufisiuri, spineturi, intre semenaturi.

L. pratensis L. *L. de praturi.* Pre praturi, câmpuri, prin tufisiuri, spineturi, la locuri camu umede.

β. *tenerimus mihai.* Foile oblongi-lineare, florile mici, 1—4. Prin tufisiuri la Cârlibav'a-transilvaniei.

L. Hallersteinii Bmgt., care se destinge de L. pratensis prin stipelele hastate — nu sagitate, — nu amu aflatu in acestu tienutu.

L. sylvestris L. *L. selbateca.* (Mazerichie). Prin tufisiuri, spineturi, bercuri, paduri.

L. latifolius L. *L. lata 'n foi.* Cult.

L. odoratus L. *L. mirositóre.* Cult.

Orobus L. **Robia.** (Mazerichie).

O. vernus L. *R. de primavéra.*

α. *vulgaris.* Folioles angustioribus, ovato-lanceolatis.

β. *foliolis latioribus,* ovato-lanceolatis.

Prin paduri, bercuri, tufisiuri. Foitele la form'a β. sunt mai asiá de late că la O. variegatus Ten. inse pendunculi axilarí possedu numai 2—6 flori. O. rigidus Lang. nu amu aflatu.

O. albus L. fil. *R. alba.* Pre praturi in Valea Sieului avame la comun'a Ragl'a.

Pre alpii Virvulu-omului, Lopadn'a si Rotund'a (F. Fl. Tr. 917) nu amu vediutu.

O. glaberrimus Schur. E. Tr. 1049. (O. luteus var. glaberrimus). *R. galbina.* Prin tufisiuri si paduri pâna in reg. subalpina.

O. niger L. (Lathyrus niger Wimm). *R. négra.* (Mazerichie négra, Linte négra). Prin paduri si bercuri.

O. tristis Lang. *R. trista.* Totu la asemenea locuri.

Foile sunt (la exemplariile uscate) la O. niger L. desupr'a intunecat-verdi, si dedesubtu mai multu suriu-verdi, — la O. tristis Lang desupr'a negru-brunete si dedesubtu mai multu suriu-negre. Alta diferintia atâtua la plantele de aci, cătu si la celea primite din Ungaria nu amu aflatu.

Phaseolus L. **Fasole.** (Pasula).

Ph. vulgaris L. *F. vulgara.* (Pasula, Fasole de paru, Mizerice de gradina). Cult. in unu numeru insemnatu de variatuni.

Ph. nanus L. *F. ológa.* Cult.

Ph. multiflorus Willd. *F. infocata.*

α. *albiflorus.*

β. *coccineus.* Cult.

Dolichos L. **Fasoleana.**

D. Lablab L. *F. bíbolésca.* Cult.

Gleditschia L. **Gledicia.** (Spinulu domnului).

G. triacanthos L. *Gl. trispinosa.* Cult. la Naseudu, Rodn'a vechia, Monoru, Glédinu.

Rhus L. **Scumpia.**

R. typhina L. *Sc. de otietu.* Cult.

Juglans L. **Nucu.**

J. regia L. *N. vulgari.* Cult.

Rhamnus L. **Verigariu.**

Rh. cathartica L. *V. vulgari.* (Salba móle, Spinulu cerbului). Prin spineturi, tufisiuri.

Rh. Frangula L. *V. frágibilu.* (Lemnu cânescu, Crasci, Crasci). Prin paduri, tufisiuri, spineturi, lângă garduri.

Rh. saxatilis L. Jacq. *V. de stânci.* Dupa B. Tr. 362 si F. Fl. Tr. 729 indicat la Rodn'a, si

Rh. alpina L. *V. alpinu.* Dupa B. Tr. 363 si F. Fl. Tr. 730 indicat pre muntele Lopadn'a, nu amu aflatu.

Eonymus L. **Voniceriu.** (Lemnu cânescu, Salba móle).

E. verrucosus Scop. *V. ríosu.* (Lemnu ríosu). Prin paduri, bercuri, tufisiuri.

E. europaens L. *V. europeanu.* (Lemnu cânescu). Prin tufisiuri, spineturi.

(Va urmá).

Inmormantarea Baronului George Hurmuzachi

Fundatoru si presidentu alu „Societatiei pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“, ablegatu la senatulu imperialu vienesu, proprietariu mare etc. etc.*)

(Repausatu in Cernauti in 1/13 Martiu a. c. in etate de 65 ani).

In numerulu precedentu alu „Aurorei romane“ din 1 Martie a. c. aduseramu la cunoscinti'a prea stimatiloru nostri cetitori dureros'a si multu tristatorea veste despre repausarea Baronului George Hurmuzachi, fundatoru si presedinte al „Societatiei pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a.“ — Perdere nationala nereparabila, care nu se poate descrie, ci numai simti de catra fia-care romanu adeveratu si alesu de catra romanii bucovineni, caci si nobil'a patriotica familie Hurmuzachi a fostu pentru biseric'a si populatiunea nostra bucovinena „unu alu doilea adeveratu angeru pazitoriu!“ Si istoriculu viitoru alu culturei si desvoltarei nostre nationale, ba mai multu a Bucovinei chiaru, — va trebuui se atribue acestei familii o insemnata parte din ea.

Baronul George Hurmuzachi patimi deja de vre-o doi ani incocice si puterile fisice lui parasiau vediendu, asiá, in catu acest'a mare perdere se asteptá din di in di si nu surprinse pe nimenea. Indata inse ce ajunse ea la cunoscinti'a onoratului publicu, se si grabira amicii si cunoscutii stimatori, precum si corporatiuni intregi a exprimá condolenti'a loru consangeniloru tristatati, alesu multu stimabilei domne baronese veduve, Eufrosin'a Hurmuzachi.

Comitetulu „Societatiei pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“, condusu de vice-presedintele societatiei, Preacuviosi'a Sa parintele archimandritu Mironu M. Calinescu, depuse a dou'a di pe raci'a neuitatului loru presedinte o corona frumosa de lauru verde, de care aterneau doue panglice mari, in colorile tierei si ale Societatiei literare, ce purtau inscriptiunea in auru: „Neuitatului si multu meritatului fundatoru si presedinte.“

— „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“, si exprima apoi multu stimabilei d-ne baronese si celorlalti consangeni condolenti'a intregei „Societati literarie“ veduvita prin repausarea baronului. Astfelui facura si alte persoane si corporatiuni, precum societatea „Armonia“, societatea academica „Junimea“ etc. etc. dovedindu marile si multele simpatii ce le ave repausatulu baronu in sinulu tierei si alu societatii nostra, pe candu preotimea nostra din Cernauti se perenda facendu rugaciune langa celu repausatu; era prea onoratulu corp profesoralu alu gimnasiului gr. or. din Suciv'a adresà „Comitetului Societatii veduvite“ urmatorea telegrama de condolentia: Preaonorabil'a „Societate pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“ bine-voiesca a luá la cunoscinta expresiunea simtieminteloru de durere, de care suntemu petrunsi din caus'a perderei Barbatului celebru

si neuitatu alu tierei si natiunei, domnulu Baronu George Hurmuzachi. Corpulu profesoralu alu gimnasiului din Suciv'a.

Asemenea in diu'a inmormantarei, Joi in 16 Martie st. n. se grabira toti Cernautienii a face repausatulu ultimele onoruri, incepndu dela presedintele tierei Baronulu Alesani Domnulu de Klimesch, primariulu capitalei si alte autoritati civile, militare si scolastice in frunte cu siefii loru pana la celu mai simplu cetatienu, carui'a nu'i remase necunoscuta activitatea binefacatore a repausatului Baronu si nobilulu lui caracteru.

Alesu Prea Santi'a Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu Dr. Silvestru Morariu dimpreuna cu prea venerabilulu seu clerus a voitu si a sciutu a'i areta bunului patriotu si crestinu si multu meritatului anteluptatoriu alu autonomiei bisericiei nostre, recunoscinti'a, stim'a si iubirea acestei, pornindu cu procesiunea bisericasesca dela sant'a catedrala catra locuinta repausatului, unde se afla publiculu adunatu, binecuvantata acolo pre repausatu si lui porni apoi cu rugaciunile indatinante catra biseric'a catedrala, dar nu pe trasur'a funebrala, ci dusu fiindu de teologii universitatiei nostre Franciscu-Iosefine.

Aici pontificà Inaltu Prea Santi'a Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu, asistatu fiindu de Preacuviosiile Loru Parintii Archimandriti: Arcadiu, Veniaminu si Mironu, precum si de mai multi consiliari consistoriali, profesori dela facultatea teologica si catecheti-profesori dela scóolele mijlocie ale capitalei dimpreuna cu doi Archidiaconi, éra corulu seminariului condusu de alumnulu Vasilovschi cantă exceptionalmente forte bine.

Aici doriá, doriá din inima Inaltu Prea Santi'a Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu se'i dica insu-si prea nobilului seu amicu, colegu si compatriotu ultimulu remasu bunu! Dar simtiemintele de sincera stima si adanca recunoscinta nutrita totudéun'a pentru nobilulu repausatu, dar durerea pentru perderea lui invinsa petrundiendu-lu prea multu, si Inaltu Prea Santi'a Sa se vediù silitu contr'a dorintie, contr'a programei stabilite a'lui onorá pre Preacuviosi'a Sa Parintele Archimandritu M. Calinescu cu tinerea cuventarei din partea bisericasesca! Astufeliu deveni, ca acest'a nu se tinu, conformu programei, in catedrala, ci se amanà pana la mormentu, unde si implini Preacuviosi'a Sa Parintele Archimandritu M. Calinescu datori'a in modulu indatinatu, in modu excelentu, arestandu, insirandu si ilustrandu cu indatinat'a-i caldura si elocuentia, meritele cele mari si multe ale prea nobilului repausatu; ca patriotu, ca cetatienu, ca crestinu si ca omu in genere, cu deosebire pentru Bucovina! — Arestandu, nespus'a perdere, ce amu incercat prin repausarea neuitatului Baronu George Hurmuzachi!

Dupa aceste rosti secretariulu „Societatii literare“, profesorulu Ioanu I. Bumbacu, urmatorea cuvantare:

„Fratiloru, suroriloru, amiciloru si voi toti ceilalți prea onorati stimatori presenti ai repausatului!

„Chiaru in acestu momentu ati auditu laudele si meritele cele mari si multe ale prea nobilului repausatu, — le-ati auditu rostindu-le, insirandu-le si ilustrandu-le

*) „Aurora romana.“

din partea maicei biserici prin rostulu viu si eloquentu alu unui apostolu si ministru alu altariului, — a'ti auditu binecuventarea data activitatiei repausatului nostru frate, a'ti vediutu cunun'a de laude cu care s'a incoronatu ea!

Acum fratiloru, vine se vorbescă prin mine „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“, care a perduto in repausatulu pre nobilulu seu fundatoru si presiedinte!

Dar' dupa cele dise si recunoscute de cătra maic'a biserica prin rostulu viu si eloquentu alu unui apostolu si ministru alu altariului, — ce mi-a mai remasu de disu? — Putienu! fórte putienu. Si apoi chiaru déca aru mai fi remasu, putere-asi eu óre se le descriu dupa adeverat'a loru valóre? O nu! Spre acésta sunt prea micu si prea slabu. Inse nici nu mai este de trebuintia a mai descrie si insirá meritele cele multe si nepretiuite ale nobilului repausatu, căci ele-'su cunoscute si recunoscute de toti, pàna chiaru si de insasi Maiestatea Sa, prea bunulu nostru imperatu. Martora este intrég'a Bucovina, care plange! Martoru insasi prea inalt'a imperatie Habsburgica, care, remanendu credinciósa datinei Habsburgiloru, — a sciutu pretiuí atàtu prea nobil'a descendantia a Hurmuzacheniloru consangeni cu ilustrii Movilescu, cătu si virtutile si meritele loru cetatiennesci patriotice in trecutu si presentu?

Fericie de acelu poporu carele are astufeliu de fi că fratii Hurmuzachi, ce au fostu o intréga „pleiada de luceferi“ pentru tiér'a nostra, — si astufeliu de Capi, — astufeliu de monarchii in fruntea sa, cum sunt gloriosii Habsburgi!

In acestu momentu, dar' de despartire, in acestu momentu, cându prea nobilulu repausatu se retrage din activitate la loculu de repausu, nu'mi mai remane mie alt'a de disu, decàtu se esprimu, cu ce ochi si cu ce simtieminte privesce acésta despartire si nespresa perdere adencu tristat'a „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“ — cea mai iubita si mai cautata fiica a prea nobilului repausatu! Iimi mai remane numai se spunu: de'lu crede ea de acum inainte pre neuitatulu seu fundatoru si presiedinte „de mortu séu bá?!"

Si adresandu-me directu la tine prea nobile repausate, la tine parinte George Hurmuzachi; — iti declaru: „Cumca multu iubit'a ta fiica „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“ — nu crede, nu pote crede că ai muritu! Tu te-ai retrasu numai din activitate la repausu, obosito fiindu de atàt'a ostenéla, — resultatu firescu alu unei activitatii neadormite! Te-ai retrasu numai spre a te convinge, — de independent'a activitate si procedura a multu iubitei tale fice, — „incàtu te-a intielesu, te-a priceputu ea, si pàna la ce maturitate a ajunsu! Aceste sunt de adi inainte privirile si simtiemintele ficei tale, — acésta i-e de adi inainte credinti'a „Societatiii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a.“ Si acum fratiloru, dati-mi inca voia se ve aretu, cumca acésta este in adeveru si credinti'a poporului nostru romanu; — se ve dovedescu, că parintele Georgiu Hurmuzachi n'a muritu si nici nu va muri vreodata!

Si acésta, fratiloru, nu'mi cade greu, pentru că poporulu nostru romanu crede in nemurirea fie-càrui romanu la locu, — fie-càrui om de omenie, — si pentru acésta nici nu dice despre unu atare, c'a muritu, ci numai că a repausatu, adeca s'a retrasu din activitate la loculu de repausu, éra siciru séu ract'a pentru repausatu o numesce elu salasiu, si gróp'a locasiu! negandindu nici macaru unu singuru momentu, cumca repausatulu aru fi mortu, ci considerandu-lu de viu si pregatindu-si salasiu o locuintia.

— Adeca: in tocmai cumu crede si marele poporu germanu, inse numai despre „unu singuru“ barbatu alu seu — despre imperatulu „Fridericu Barbarossa.“

Si óre de unde se vie acésta credintia a poporului nostru?

Din inchipuirea ce o are elu despre Dumnedieire, despre relatiunea sa cătra ea si despre sine insusi că unulu ce este zidit u dupa chipulu si asemenarea lui Dumnedie.

Éta ce dice elu in un'a din rugaciunile sale: . . . „Datoriile de viétia, vina si te salasiliuiese intru noi!... Va se dica elu se socóte de unu ce, in carele pote se locuiésca chiaru insasi Dumnedieirea cea fàra inceputu si sfersitu, — se socóte si pre sine fàra sfersitu absolutu, éra incetarea din viétia o simpla si firésca retragere la loculu de repausu dupa activitate ostenitóre. Si in adeveru, de s'aru fi perduto toté doctrinele bisericesci despre nemurirea sufletului, de s'aru fi perduto intregulu glossariu alu limbei nostre, si de aru fi remasu numai singuru cuventulu „repausu“ in intielesulu de astadi, aplicatul la fenomenulu incetarei din viétia acésta, noi amu trebuí din elu singuru se conchidemu, cumca poporulu romanu a crediutu in nemurirea sufletului, ba pàna si cea a trupului!

Si totu din acésta vedemu, cumca si disse laureatului Rege alu poesiei romane, — ale lui V. Alecsandri in minunatulu seu poemu epicu, numitu „Sentinel'a romana“, — vedemu cumca respingerea cu indignatiune a ideii de mórté nu este numai o simpla exaltatiune poetica, ci că calaretiulu romanu a fostu deplinu indreptatitu a'i respunde vulturului ingrijatu de sórtea lui:

„Eu se moriu!
Eu! nici odata!
Viie-o lume incruntata
Viie valuri mari de focu, . . .
Nici că m'oru clinti din locu!
Totu ce'i verde s'a uscă!
Riurile voru secă,
Si pustiulu totu mereu
S'a lat'impregiurulu meu.
Dar' eu veciniciu in picioare
Pintre valuri ardietore,
Pintre órdele avare, . . .
M'oiu luptá luptá-voiu fórte,
Fár' a fi atinsu de mórté,
Caci romanu sum in putere
Si romapu 'n veci nu pier!
„Asia crede poporulu nostru romanu!“

„Si pe acést'a basata fiindu, nici „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“ nu voiesce se cre'da, cumcă unu Georgiu Hurmuzachi, fundatorulu si parintele ei a murit, séu c'aru puté pentru ea se móra vreodata! Nu, elu n'a murit, ci obosito de atât'a activitate neadormita, s'a retrasu numai la loculu de repausu, indemnandu-ne de acolo cu multele exemple ce ni le-a lasatu dreptu indreptariu in feliurite intreprinderi nationale, culturale si patriotice, si asteptandu dela noi ingrigirea si iubirea fricei sale: a „Societatiei pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“ — cu aceeasi sinceritate si abnegatiune, cu care a iubit'o si elu atât'u pre ea, cătu si pre noi.“

„Dar' pote fratiloru se simu ingrijiti de sufletulu lui si de respunsulu ce-lu va dá acest'a prea dreptului judecatoriu, cându ii va cere séma despre activitatea desvoltata pe acésta lume?“

„Nu! Nici de acést'a se nu ne ingrigim! Caci laureatulu Rege alu poesiei romane a storsu ceriului prin divinatiune si acestu secretu. Nu ve ingrigiti, caci repausatulu Georgiu Hurmuzachi va respunde cu cugetu curat si linisit, va respunde dimpreuna cu neuitatulu seu parinte, dimpreuna cu fratii: cu marele Constantin, cu prea eruditulu Eudoxiu si cu divinulu Alecu, — va respunde dimpreuna cu intrég'a ginte latina:“

„Dómne in lume cătu amu statu
„Pre tine te-amu representatu“,

caci tu si numai tu esti isvorulu adeverului, alu dreptatiei, alu bunului si alu frumosului, si noi c'au romani numai pre acest'a lamu cultivatu!“ *)

„Dar' tu iubite parinte repausatulu fundatoru si presiedinte alu societatiei nóstre, tu te vei mirá pote, c'au nu audi in aceste momente cuvintele, rostulu celu viu si eloquentu alu substitutului teu devotatulu causei nóstre, intocmai c'au si tine, si carele s'a bucuratul prin tota petrecerea ta aici la noi de deplin'a ta incredere, iubire si stima, — te vei mirá pote, c'au nu audi vocea lui Calinescu! Vei fi asteptandu se audi versulu lui Sbiera, si inca atât'orul alti adepti ai causelor nóstre nationale, cari au compusu falang'a condusa de tine cu atât'a succesu, cu care ai c'astigatu pentru patri'a nóstra, pentru limb'a si legea nóstra — pentru numele romanu unu triumfu atât' de frumosu, de v'ati facutu nemuritori; — te vei mirá pote cumu de vinu s'eti vorbescu eu celu mai tineru si mai debilu dintre ei si me vei intrebá: „Cum? ei m'au uitatu, m'au parasitul pe mine si caus'a nóstra atât'u

de iute“ — apoi afia iubite Parinte, c'au petrunsi de greutatea momentului, consciuti de marea loru datorie, ce o au fatia de iubit'a ta fiica, — de „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“ s'au intiepenitu in postulu parasitu de tine, s'au prefacutu in stânci mute, dar' formidabile in giurulu temeliei institutului nationalu alu patriei nóstre, pentru c'au se nu pata nisi o scadere! — Nu iubite Parinte, nici ei nici altii, nisi nimeni dintre noi, cari purtam numele de romanu si in care bate inca o inima romanésca, nu te va uitá, nu te va puté uitá nisi odata!“

„Pauséza deci in pace si liniște, ér' tierin'a fie-ti usiora!“

Cu acést'a se incheiara ceremoniile la mormentu. Dar' si reintorcerea dela mormentu o sciù preface Inaltu P. S. S. Parintele Archiepiscopu si Metropolitu in unu actu de deosebita stima si recunoscintia c'atra prea nobilulu repausatulu: „intorcendu-se exceptionalmente dimpreuna cu toti ceilalti preoti pontificanti, „in ornate“ pâna la sant'a catedrala, cu deosebire numai, c'au nu mai multu pe josu, c'au c'atra mormentu, ci in trasuri.

Romani!

Astufeliu inmormentara bucovinenii pe baronulu George Hurmuzachi!

Inse memori'a lui si a celorulalti frati repausati, totu asiá de meritosi, c'au si elu, cumu s'aru puté óre onorá si perpetuá mai potrivitul de c'atra „romanii bucovineni“ de c'atra „toti romanii in genere?“

Fără indoiala c'au prin imitarea nobileloru exemple, ce ni li-au datu prin tota vieti'a loru, dar' apoi, dupa modest'a parere a subscrisei redactiuni si prin ceva mai concretu, prin unu „monumentu demnul de meritele loru si de romanimea recunoscatoré“ prin o fundatiune intitulata:

„Fundatiunea Hurmuzachestiloru.“

Spre acestu scopu deschide redactiunea „Aurorei romane“ o lista de contribuire, facendu insa-si modestulu inceputu cu 10 fl. v. a. si adresandu romaniloru urmatoriulu

Apel.

„Frati romani din patru unghiuri!“

„Eta timpulu adi sositu,“

„Unde Meritulu, Virtutea,.....“

„Pretindu „Dreptulu cuvenitul!“

„Grabiti deci se aretati“

„Lumei si lui Dunniedieu,“

„Cumcă sciti se le stimati,“

„Faceti „Faptu“ proiectulu meu!“

Redactiunea „Aurorei romane.“

*) Aici trebuie se facemu cunoscutu prea onoratiloru nostrii cetitori, cumcă pasagiulu ce urmează mai departe, — cumcă incheierea cuventarei acesteia nu s'a pututu tñé la mormentu in form'a data aici, adeca cumu erá planuita de c'atra oratoru, ci „mai scurtata si modificata“, fiindcă Preacuvios'a Sa Parintele Archimandritu Mironu M. Calinescu se vediu silitu a vorbi, de si declarase in sinulu Comitetului, cumcă nu va vorbi in nici unu casu si de si nu insciintiase de feliu pe oratoru despre schimbarea programei in cestiune.

Academi'a romana.

Procesu verbale Nr. 43.

Siedintă ordinara tîmata in diu'a de 11 Decembre 1881.

Membrii presenti d-nii : Maiorescu T., Chintescu N., Maniu V., Melchisedecu P. S. S. Episcopu, Sturdz'a D. A., Urechia V. A., Bacaloglu E., Brândza D., Felix I., Stefanescu Gr.

Sub presiedintia d-lui D. Sturdz'a.

Siedintă se deschide la 1 ora.

Se aproba procesele-verbali ale ultimelor doue siedintie.

D. Maniu dă séma de indeplinirea mandatului seu de a asistă la desvelirea statuei lui Heliade. Discursul rostitu 'lu va depune mai târdiu.

D. Sturdz'a a fostu de curendu la Iasi, a visitat biserică St. Nicolae si s'a convinsu că portretele murale sunt deodata posterioare lui Stefanu-celu mare. Acést'a o probéza form'a literelor din inscriptiunea deosebita de form'a literilor din inscriptiunea de pe pétra dela usi'a bisericei. Apoi pe lângă portretele lui Bogdanu, ale lui Stefanu si alu Eudoxiei, mai sunt si alte portrete, precum alu Anastasiei, domn'a lui Duc'a-Voda. E posibil că cându se va ridică cafasulu se va descoperi și portretul lui Duca său alu lui Dabija-Voda. Dupa unu alu doilea cafasu mai este si portretul lui Antonie Roset cu domn'a si trei feciori. În altariulu din drépt'a este unu mormentu, pe care d. Sturdz'a 'lu crede a fi alu lui Antonie Roset. Tóte aceste portrete posterioare si mai alesu inscriptiunea grecésca de lângă portretul lui Stefanu-Voda, probéza că avemu a face cu portrete posterioare.

D. Urechia arata că, dupa dorintia Academiei, ministru de culte a trimis pictorului Bucevschy parale de drumu, că se vina intre 20 si 23 Decembre la Iasi, să se puna la dispositiunea Academiei impreuna cu architectorul pentru ridicarea cafaseloru si luarea celorulalte dispositiuni relative la portretele murale.

D. Sturdz'a. Tiér'a a voitu se faca statu'a lui Stefanu-celu-Mare, dar' dupa ce portretu? Trebuia să se faca prealabile investigatiuni la monastiri, că să se afle adeveratulu portretu. In locu de a se face acést'a, ni se dă unu chipu alu fantasiei. Lips'a de o pasire critica in privirea cestiunilor istorice este invederata la noi. Déca astadi s'aru dovedí definitivu, că portretul tetra-vangelului dela Homoru este in adeveru alu lui Stefanu, ce va fi cu statu'a? D. Sturdz'a crede dar' că a sositu timpulu, că si guvernulu si Academi'a se dea o directiune solida intrebarilor istorice.

D. Urechia arata, că guvernulu este fórte bine dispusu in sensulu cererilor d-lui Sturdz'a. In budgetulu pe 1882 s'a inscris o suma pentru cercetarile archeologice ale Academiei.

D. Sturdz'a mai are o comunicatiune de facutu. La Vien'a in Ambrasersammlung s'a gasit unu portretu alu lui Vladu-Tiepesiu, cu ocasiunea transmiterei colec-

tiunei in altu museu. Portretul este camu de 12 cm. E, dice-se, dela 1594. Custodele museului si profesorul Carabacek dorescu a avé relatiuni despre acestu portretu. Cum l'a vediutu, d. Sturdz'a, in decalculu ce presinta Academiei, a recunoscutu portretul lui Tiepesiu din carte lui Engel. D-sa a rugatu pe d. Carabacek se permita decopiarea de către unu pictor a acestui portretu, care pare a fi in uleiu. Dat'a de 1494 nu se pare exacta, mai corespundietore aru fi cea de 1490 cându Tiepesiu a fostu la Bud'a. D. Sturdz'a arata si de asta-data necesitatea pentru Academia de a avé fonduri pentru urmarirea studielor istorice.

D. Hasdeu a vediutu o propunere data in camera de d. Chitiu pentru constructiunea mai multoru edificii, intre cari si alu bibliotecii, alu museelor si alu archivei. D. ministru de culte a fostu luatu mésuri pentru facerea planurilor unoru asemenea edificii. D. Hasdeu intréba: lucrarea d-lui Chitiu nu contradice pe a d-lui ministru?

D. Urechia de sí acésta intrebare nu este tocmai de resortulu Academiei, dà explicatiuni, din cari d. Hasdeu se lamuresce că lucrarea intreprinsă de ministru de culte nu este de locu impededata de propunerea deputatului Chitiu, propunere data in necunoscintia de legea generala dejá votata pentru diferite edificii ale statului.

D. Sturdz'a pentru archiva aru recomandá planulu archivelor dela Fulda.

D. Stefanescu cere tiparirea tuturor observatiunilor meteorologice, ér' nu numai ale d-lui Hepites, cum pare că s'ar intielege din procesulu-verbalu din Iunie 1881.

Academi'a aproba tiparirea tuturor observatiunilor meteorologice.

D. Bacaloglu arata că unele jurnale dice cumcă Academi'a a admisu portretul lui Stefanu-celu-mare cu barba, ér' nu cum este in evangeliariulu dela Homoru.

D. Urechia. Ceea ce publica gazetele particulare nu privesce pe Academia. Noi nu amu datu votu in cestiune si nici sciu pâna la ce punctu amu puté sè'ludamu, căci déca mâine unu altu portretu gasitul din nou aru returná autenticitatea celui dela Homoru, si publicul va redresa asiá erorile strecurate prin jurnale.

Se comunica pentru bibliotec'a Academiei din partea d-lui ministru de culte, urmatorele 6 cărti:

1. Santulu si Dumnedieesculu evangeliu, in dialectulu macedo-romanu, imprimatu dupa originalulu sfintei mitropolii, cu spesele ministeriului de culte, in dilele M. S. Regelui Carolu I, si Inalțu P. S. S. Calinicu Miclescu, mitropolitu primatu. Bucuresci 1881.

2. Acta et agenda 8 Aprile 15 Novembre de V. A. Urechia. Bucuresci 1881.

3. Starea invetiamantului publicu secundaru la finele anului 1880—1881, dupa rapórtale comisiunilor cari au asistat la esamene. Bucuresci 1881.

4. Actele consiliului generalu alu instructiuniei din sesiunea anului 1881. Bucuresci 1881.

5. Invetiamentulu primariu ruralu. Conferentiele revisorilor scolari, tînute cu invetiatorii si invetiatorele scôlelor rurale in anulu 1881. Bucuresci 1881.

6. Explicatiunea operelor de pictura, sculptura si architectura a artistilor in viétia; Expositiunea din 1881. Bucuresci 1881.

Se primescu cu multiamire.

Se dă cetire adresei d-lui generalu G. Adrianu, prin care comunica vol. VI, din geografi'a universală a lui Reclus.

D. Adrianu fiindu de fația la siedintia, i se aducu multiamiri prin viu graiu.

Academi'a de sciintie din Petersburg, trimite brosiu'a: Rapport sur les actes et resultats de la troisième conférence polaire internationale, tenue a St.-Petersbourg, pendant les jours du 1-er au 6 Août 1881.

Institutulu centralu de meteorologiu din Vien'a trimite urmatórele trei brosiuri:

1. Observatiunile meteorologice facute in Vien'a pe lun'a Octombrie 1881.

2. Observatiunile meteorologice facute la Academi'a marina din Fiume, pe lun'a Octombrie 1881.

3. Observatiunile meteorologice facute la Cracovi'a, pe lunele Octombrie si Novembre 1881.

Directi'a generala a vamilor cu adres'a Nr. 40,206, trimite pentru bibliotec'a Academiei: Tabloul generalu alu comerciului Romaniei cu statele straine, pe 1880.

D. Dr. I. Felix, cu adres'a iuregistrata la Nr. 1347, depune pentru bibliotec'a Academiei, urmatórele 3 cărti:

1. Dr. I. Felix. Crescerea igienica a copiilor. Bucuresci 1881.

2. Le conservateur de l'enfance et de la jeunesse. Paris 1825.

3. Pastratoriulu prunciei si tineretiei, traducere de G. Ioanidu. Bucuresci 1835.

I se aducu multiamiri.

Asemenea se va multiamí d-lui Andreiu Vizanti pentru donarea in favorulu bibliotecei Academiei, a urmatórelorui cărti:

1. Veniaminu Costachi, mitropolitulu Moldovei si Sucevei. Epoc'a, viétia si operile sale, 1763—1846. Iasi 1881.

2. Constantinu Negri. Raportu asupr'a proiectului de lege, votatu de Adunarea deputatilor in siedint'a dela 20 Februarie 1881, pentru asediarea bustului seu in sal'a Adunarei. Bucuresci 1881.

D. V. Bianu, depune pentru bibliotec'a Academiei scrierea sa Higien'a orasului Bucuresci. Tesa pentru doctoratu in medicina. Bucuresci 1881.

Se exprima multiamiri.

D. Iosifu Popu daruesce asemenea scrierea sa: Legea comunala séu articlui de lege XVIII—1871 si V—1876, explicatii. Brasovu 1881.

Se exprima multiamiri.

Asemenea si D. Grot, din Petersburg, scrierea sa: Asupr'a Moraviei. St.-Petersburg 1881.

D. I. N. Bujoreanu depune 10 exemplare din oper'a sa: Zulufenblum, care impreuna cu alte doue depuse mai inainte, se serve pentru comisiunea de premiare.

Se voru trimite la comisiune.

D. Xenopolu, din Iasi, prin adres'a inregistrata la Nr. 1337, cere să i se dea publicatiunile Academiei, pentru a face unu buletinu alu miscarei istorice, destinat jurnalului din Parisu: *Revue Historique*.

Academi'a decide a i se doná cărtile urmatóre:

1. Analele societatiei academice romane. tom. XI, secti'a II.

2. Analele academiei romane, tom. I, seri'a II.

3. Operile principelui Dimitrie Cantemiru:

a) descriptio Moldaviae;

b) descrierea Moldaviei;

c) istori'a imperiului otomanu. Crescerea si scaderea lui;

d) evenimentele Cantacuzeniloru si Brancoveniloru;

e) istori'a ieroglifica;

f) vita Constantini, Cantemirii si Colectanea orientalia.

3. Catechismulu calvinescu impusul clerului si poporului romanescu, sub domni'a principiloru Georgiu Racozy I si II. Transcrisul cu litere latine de G. Baritiu.

5. Psaltirea publicata din 1577, de diaconulu Corressi, reprodusa de d. B. P. Hasdeu.

6. Fragmente zur Geschichte der Rumänen von Eudoxius Hurmuzachi. 1-er Band

Siedint'a se ridica la órele 3 p. m.

p. presedinte, D. Sturdz'a.

Secretariu generalu, V. A. Urechia.

O escursiune botanica in Romania si Dobrogea,

de Dr. A. Alexi.

I.

Introducere.

In vér'a anului 1880, lunile Iuliu si Augustu, amu facutu o escursiune in Romania si in nou'a ei provincia Dobrogea. M'amu folositu totuodata de acea ocasiune pentru a face in mai multe locuri investigatiuni botanice, precum si pentru a face unele recolte pe sé'm'a modestului meu „Herbariu“ si pe sé'm'a unoru amici.

Determinarea exacta a acestoru plante amu a o multiamí sucursului binevoitoru ce mi l'au datu in mare parte d. Flor. cav. de Porcius, eminentulu botanistu romanu din Transilvani'a, apoi d. Victoru de Janka, celu mai renumitu botanistu orientale, carele prin dese

sale escursiuni botanice facute in toate tienuturile si tie-
rile orientului, a inavutu forte multu sciintia botanica.
E' unu numeru de specii de Algie ce amu recoltatu
in societate cu alte specii de phanerogame aqua-
tice in lacurile dela Megidie, cari sunt forte avute in
de aceste Cryptogame, au binevoitu a le determina,
ma unele chiaru a le diagnosta cl. d. profesoru dela uni-
versitatea din Clusiu Dr. A u g . K a n i t z , autorulu
interesantului opu scientific „*Plantas Romaniae hucusque
cognitas*“*) impreuna cu d. Dr. Iuliu Schaarschmidt,
unu distinsu cryptogamistu si asistentu la catedra de
botanica a universitatiei din Clusiu, caror'a le datorescu
respectuosa multiamita. Totu acestoru domni amu a mult-
tiamí determinarea si diagnostarea aloru trei specii noue
de Algie aflate si recolata de mine la Megidie; toté
3 apartienu genului *Synedreeloru*, si anume:

Synedra Schaarschmidii Kan. in onórea d-lui Dr.
I. Schaarschmidt.

Synedra β. Alexiana Sch. dupa numele meu, si

S. Caroli principis Sch. in onórea Majestat. Sale
Regelui Romaniei Carolu I.

Toté aceste 3 specii s'au publicatu impreuna cu diag-
nosele loru in „Pl. Rom.“, in care se citeaza mai intréga
colectiunea mea ce amu fostu imprumutat'o spre acestu
scopu.

Dupa ce au aparutu „Pl. Rom.“ a dlui Kanitz,
amu statu multa vreme pe ganduri, déca se publicu re-
sultatulu investigatiunilor mele ori nu. In urma m'am
decisu că se'l publicu, inse nu numai in form'a unei
simple enumeratiuni de plante, precum este „Pl. Rom.“
ci impreunatu cu o diagnosta in limb'a romanésca. Amu
facutu acésta si asiu dorí că toti Floristii romani se faca
asemenea, din motivulu cumca numai asiá vomu puté
vení si noi mai curendu in posessiunea unei cărti roma-
nesci de botanica, a unei cărti sistematice si exacte, dupa
care sè se pótă studia si determina vegetatiunea tuturor
provincielor locuite de romani.

La alte popóre, precum: francesi, nemti, an-
glesi, si altele inaintate in toti ramii de sciintie prin
urmare si in ramulu sciintiei botanice, in ale caror limbi
botanistulu pote s'è'si aléga cărtile de determinare si de
studiu, si cari au o literatura intréga pe acestu terenu, —
la atari popóre dicu, publicatiunea mea aru puté remané
frumosu.

Inse la noi lucrulu stà altucumu; suntemu numai
incepetori.

Romanii locuescu cea mai frumósa parte a Europei
centrale, intielegu pe toti romanii din toté provinciele
locuite de ei, si pe cei din Transilvania, Banatu,
Crisian'a, Silvan'a, Marmatia, Bucovina, Bas-
sarabi'a si in urma si pe cei dela Pindu. Déca inse

*) Cu permisiunea DV. d. redactoru, voi reveni la acestu
opu, dupa mine forte interesantu, in care sunt enumerate 2451
de specii, dintre cari 2074 sunt Phanerogame, ér' restulu
Cryptogame, la care se vede cumca d. autoru că renomitu
botanicu ce este, s'a silitu a folosi toté fantanile.

ne punemu intrebarea, căte lucrari, căte cărti romanesci
avemu din frumosulu ramu alu sciintiei botanice, căte
studii s'au facutu asupra prodigiösei vegetatiuni din ace-
ste binecuvantate provincii, ne tredimu la unu resultatu
ce nu ne face nici o onore.*)

Rari tienuturi se afla in Europ'a, cari se fia bine-
cuvantate cu o vegetatiune atatù de abundanta si varianta
că tienuturile Carpatiloru nostri. Cine a suiu vre-unu
munte din Carpati, cine a calatorit u prin romanticele loru
vai, cine a percursu manósele siesuri estinse dela pôlele
si bas'a acestor'a, acel'a credu eu că se va fi convinsu
despre acésta, va fi avutu ocasiunea se admire acésta
vegetatiune.

Suntemu preste 10 milioane de romani, si n'avemu
nici o mica „Flora“, fia si numai a unui tienutu, n'avemu
nici o mica carte, cu ajutoriulu cărei'a sè se pótă de-
termina si studia vegetatiunea respectivului tienutu, si
care se o putem pune in man'a acelor'a ce aru voi a
se aplicá la acestu interesantu studiu si cu deosebire in
man'a profesorilor de specialitate si a studentilor uni-
versitari.

Studii botanice s'au facutu in toté provinciele ro-
manesci, inse cumu? Se incepemu cu Romani'a.

D. Dr. D e m . Br à n d z a , profesoru la universita-
tea din Bucuresci, in eruditulu seu discursu de receptiune
tienutu in siedint'a Academiei romane dela 11 Aprile
1880, despre „Vegetatiunea Romaniei“, apoi in
introducerea dela opulu seu „Prodromulu Florei
romane“, ne infatiosíza o icóna clara despre toté
studiele si explorarile, căte s'au facutu in Moldov'a cătu
si in Romani'a, din care dare de séma se vede, cunică
mai toté studiele facute pana acum'a despre vegetatiunea
Romaniei suntu in limbi straine. O unica carte in limb'a
romanésca de adeverata valóre scientifica, este dupa cătu
sciu eu, esceptionandu tractatele mai mici, opulu amin-
titu „Prodromulu Florei romane seu Enumera-
tiunea plantelor pana astazi cunoscute“ p. I.**) Gratulez u dlui Dr. Br à n d z a pentru acestu bunu
inceputu, dorindu'i că in scurtu se terminez acésta utila
lucrare.

Si déca nice in Romani'a nu s'a pututu face că se
apara o carte completa despre vegetatiunea ei, o carte
atatù de trebuinciosa si pentru alte afaceri ale tierei, atunci
nu trebue se ne miramu, déca celealte provincii stau si
mai inapoi, n'au nici unu micu inceputu, pentru că acele
sunt lipsite de acele mari binefaceri, de cari se bucura si
in alu caror' sòre prosperéza Romani'a libera.

Cá se remanemu in curentu cu progresulu botanicu
si alu celor alalte provincie, amintescu cumca vegetatiunea.

*) Se ne erte d. autoru, dara noi in casuri de acestea,
adeca in remanerea cu totulu fàra voi'a natuunei romanesci
inapoi a altoru popóra pe calea culturei superiore, nu vedem
ceva desonoratoriu; mai curendu aru fi se ne miramu, că sub-
tirani'a vechia amu ajunsu unde ne aflam. Red.

**) Acésta lucrare merita o apreciare mai esacta. Cu per-
misinea d-lui redactoru, voi reveni la alta ocasiune asupra ei.

Transilvaniei este mai bine studiata decat a Romaniei, poate mai bine ca si a oricarei provincii. O multime de barbati specialisti au explorat acesta tera si au compus frumose „Herbarie“, adeverate magazine scientifice. *Baumgarten, Bielz, Fuss, Griesbach, Haynald, Heuffel, Heusler, Janka, Kotschy, Porcius, Schenck, Schur, Wolf* s. a. m: au recoltat vegetatiunea Transilvaniei, au studiat si au publicat resultatele studiilor lor in diferite foi de sciintia. Ma sunt si opuri aproape complete. Asa a publicat Baumgarten o „*Enumeratio Stirpium*“ cuprindendu 2584 specii; Schur I. Ferdinand a publicat „*Enumeratio plantarum Transilvaniae*“ cuprindendu 4622 specii; er Mich. Fuss a publicat chiar o „*Flora Transilvaniae excursoria*“ indigitandu 3478 de specii.

Despre Banatu avem, afara de tractate mai mici unu opus de Dr. Heuffel: „*Enumeratio plantarum e Banatu Temesiensi*.“

Despre Bucovina avem asemenea unu opus de Dr. Heribich: „*Flora v. Bucovina*.“ Despre celelalte provincii romanesce nu cunoscem opuri inseminate.

Este bine se ne insemmam, cumca in sirulu acesta mare de botanisti cati au studiat vegetatiunea acestor provincii, afara de Romana nu astau decat unu singuru roman, pe d. Florianu cav. de Porcius, dela care avem si o eminenta lucrare botanica in limb'a romanescă anume: *Flora phanerogama din fostul district al Naseudului*, premiata din partea Asociatiei transilvane si care s'a publicat in „*Transilvania*“ din 1881 si 1882.

Amu facutu acesta scurta schitia, pentru ca fia-care se ne putem cunoscce cumu stam, pentru ca se vedem catu de puicina grija se pune la noi pentru acestu frumosu studiu, catu de puincu sa facutu si se face pentru studiarea tierilor nostre prin noi insine. Pana candu se lasamu ca streinii se ne invetie vegetatiunea frumoselor provincii locuite de noi? Pana candu se invetiamu Flora nostra din opere scrise in alte limbi?

Aru fi timp, ca in paralelu cu alte studii folositore, in paralelu cu promovarea altoru afaceri folositore nemului nostru, se nu dama uitarei acestu interesant si utilu studiu, se nu uitamu cumca noi suntem singuri datori se studiamu vegetatiunea pamantului nostru pe care traimus si care-lu stapanim.

Amu espusu pana aci starea studiului botanicu, inse trebuie se dechiaru, ca nu amu facutu acesta cu intenitua se facu imputari trecutului; care lu cunoscemu cu totii ca a fostu destulu de amaru. Intenitua mea este, ca acestea puicine sire se servesa romanilor iubitori de bine si de progresu de unu puternicu indemnu pentru viitoriu, este se destekte mai mare interesu pentru botanic'a romana.

Desvoltarea firasca a nemului nostru de pana astazi a adusu cu sine, ca romanii se se intereseze in prim'a linia de istoria si de limb'a loru. Strainii ne disputau originea nemului, prin urmare si a limbii, ne disputau istoria, prin urmare si drepturile istorice. Astazi inse lumea sa

chiarificatu in privint'a nostra, astazi nici unu omu cu minte nu mai trage la indoiala originea nostra, precum nici a istoriei nostre.*). Numele romanescu si-a castigat unu nume neperitoriu in cartea dintiloru, este stimat, respectat si privit cu incredere de toate popoarele culte. Si in adeveru la toate acestea au ajuns romanii ei prin ei, prin mintea loru, prin virtutile loru, prin bractale loru.

Istoria si limb'a nu avem se le temem mai multu (?), daca avem altu lucru nu puincu greu, lucru de-a ne conserva si a ne fortifica numele, si alu face neperitoriu pentru vecia. Acestu lucru greu dupa a mea parere, numai asa lu vomu puteti indeplini, deca vomu imbratiosia cu caldura sciintiele, in prim'a linia sciintiele naturale, intre cari „Botanica romana seu sciintia despre vegetatiunea pamantului locuitu de romani. Pentru ce se asteptam ca strainii se exploreze vegetatiunea tienuturilor nostre si ca ei se ne invetie ce plante prospera pe la noi? De ce nu noi pe ei? Nice minte, nice capacitate nu au ei mai multa decat romanului, carele a dovedit acesta de mii de ori. Nu ne lipsesc decat o voimta firma si toate se potu.

Este adeveru, cumca greutatile sunt aici mai mari ca la ori care alta sciintia de cabinetu. Mi se pare ca chiaru acestea greutati au lipsit pe multi barbati de ai nostri de curagiul de a se aplicata la acestu studiu.

Istoriculu, Filologulu, Matematiculu, Philosophulu, Juristulu se potu aprofundat comod in studiile loru intre patru paretii, seu in o biblioteca din lipsa unei literature corespondiente. Chiaru si Fisiculu, Chimiculu, ma si Anatomulu isi indeplinesc experimentele si studiile loru in atelierele seu cabinetele loru, neinpedecati de nimic'a.

Numai Botanistulu este mai restrinsu si mai impedecat si legat mai de multe conditii chiaru si de catu geologulu si archeologulu. Botanistulu este silitu se faca ierbarisari in toate partile si catu de multe. Are se adune pe fia-care planta la timpulu seu, se o studieze, se o determineze, se o usuce. Fia-care planta isi are vremea ei de infloire. Botanistulu are se tina societela de acesta. La altele deca voimt se le determinam bine, nu este destula numai flora, ci mai trebuie si fructulu; spre acestu scopu trebuie se mai astepte Botanistulu si timpulu maturitatiei fructului. Dara pre langa toate acestea, de cate ori nu poate executa nici una nici alta, impedececatu fiindu de elementele naturei, de ploi, furtune etc. La acestea sunt de adaus spesete, altadata nu neinsemnate, impreunate cu fia-care excursiune, si cari de multe ori silesu pe omu ca cu parere de reu se abdica dela placerea de a cultivata acestu frumosu studiu.

Uniculu mijlocu de a delaturat aceste impedeamente era fi dupa a mea parere, principiul asociarei. Se se faca si la noi ceea ce s'a facutu si se face neincetat

*) Noi ne indoim ferte de acesta iubire de dreptate, bunavointia si impartialitate a strainilor. Pana in diu'a de astazi ni se mai trage la mari indoieli si originea, si limb'a, si inca cu scopu invederatu si pronuntiatu de nimicire totala. O suta de adeverintie suntem gata se producemu pentru acesta assertiune a nostra.
Not'a Red. Trans.

la alte némuri, la cari mai in totu orasiulu gasimu căte o societate pentru sciintele naturale, de nu chiaru specialu botanice, dispunèndu preste mijloce insemnate. Grupându-ne in jurulu acestui principiu si pe acestu terenu resultatele aru fi peste asteptare, precumu ne-amn convinsu că amu pututu ajunge pe ori-ce terenu, unde s'a introdusu principiulu asociatiunei.

Nu fia-care Romanu are vointia si putintia să se faca botanicu, se faca excursiuni si colectiuni, dar' fia-care pote prestă unu micu ajutoriu, o modesta taxa că membru unei societati, ce 'si-aru pune de scopu studiulu botanicu alu tierilor romanesci.

In acestu modu s'aru imbarbată si recrută ómenii de specialitate, de oparte s'aru usiurá, ér' de alta parte s'aru inmultí exploratiunile botanice, s'ar aduná materialulu de lipsa, din carele la timpulu seu o mana iscussita aru puté compune cea mai mare si mai interesanta carte romanésca, o „Flora romana“.

Este lucru firescu, cumcă avendu cătu de multe astufeliu de reunioni botanice, mai in fia-care tienutu, va trebuí se tréca unu siru de ani pàna cându vomu puté ajunge la resultatulu dorit, lucrandu sute de specialitati. Eu cunoscu botanici, cari au studiatu numai unu singuru tienutu peste 20 de ani, si cu tóte acestea si astadi mai afla, pe locuri amblate si explorate de nenumerate ori, plante noue. De ací ne putemu face o idea despre munc'a ce trebue se punemu cu totii, că se putemu vení la starea de a cunóisce bine „Flor'a romana“.

Dar' se me oprescu aci.

Amu facutu acestea observatiuni, repetiescu, cu scopulu de a propagá imbratiosiarea sciintiei botanice cu mai multa caldura, de a trage atentiunea celoru competenti, că se lucre pentru inaintarea sciintiei botanice pe terenulu Asociatiunei. Dara si pàna se voru face pasii in acést'a directiune, va fi bine se ne tñemu de datorentia se nu stamu pe locu, ci fia-care se contribuimus la adunarea materialului de lipsa.

Cu gandulu de a aduce si eu o petricica la edificiulu sciintiei botanice romane, dau la publicitate acestu catalogu. Voindu alu face mai folositoriu, am incercat a dă la fia-care specia diagnosa romanésca. Nu sciu cumu voi fi găsitu cu aceste diognose și cumu voi fi nimerit u cu limb'a; le-amu facutu că o proba, si voru serví că materialu de discussiune botanicilor si chiaru si filologiloru.

Si eu apartinu pareriloru despre puritatea limbei, de a ne ferí de barbarisme si neologisme in scrierile nóstre romanesci. Acést'a inse dupa a mea parere se pote face in orice genu de scriere, numai in scrieri curatü scientifice si cu deosebire in cele botanice nu se pote esecutá. Chiaru aici lipsindu'ti cuvintele corespondiatore, te vedi silitu se ti-le formedi singuru.

La diagnostarea unei plante se cere, că aceea se fia precisa, si fia-care cuventu se esprime unu caracteru. Voindu a face acest'a, circumscrifierile trebuesc abandonate. Lipsindu'mi cuvintele pentru a diagnosta in acestu intielesu, amu urmatu esemplulu d-lui Dr. Brandza, uniculu pe care-lu sciu a fi

facutu diagnosta romanésca, amu recursu la mam a limbii nóstre, la limb'a latina. Acést'a este cea mai de antàia fontana, dela care avemu dreptulu se imprumutamu termini scientifici, ceea ce au facutu si sororile limbii nóstre, ma chiaru si limbi ne-latine.

Cu tóte acestea nu me capricieză pe terminii si intrég'a limba folosita de mine. Asteptu se mi se indice alti termini, alte cuvinte mai potrivite său mai puçin latinesci si sum gât'a a'i primi cu multiamire, indata ce voi fi convinsu că-su mai bune.

Un altu interesu credu a avé acestu catalogu si prin aceea, căci la fia-care specia am lasatu se urmeze indata dupa numirea latinésca (technica) de genu, de specia său de varietate, si numirea romanésca, si pe unde am pututu si numirile vulgare, indicându fontanele prin abreviari; asemenea credu a fi de interesu si folositoriu notele ce amu lasatu se urmeze la unele specii mai respondite, despre folosulu loru in viati'a practica.

(Va urmá).

Bibliotecele poporale.

Bibliotecele poporale s'au desvoltat mai antàiu in tieri protestante.

Adeverul este, că protestantii au geniul initiativéi si alu propagandei.

In Filadelfia, chiaru mai inainte de a'si fi cucerit americanii independenti'a si de a fi fundat republic'a Statelor-Unite, unu legratoriu tipografu simplu, intrunia la densulu a casa o duzina de camaradi si le dicea: „Fiecare din noi are o carte, se ne asociem si vomu avé douesprediece cărti.“ Rationamentulu lui Franklinu era dreptu, si a fostu destulu sălu puna in practica, perñtru că se fundeze antàia biblioteca poporala.

Adi, bibliotec'a din Filadelfia, este cea mai bogată din Statele-Unite, căci nu posede mai puçinu de 800,000 volume.

Dela Franklinu, si pàna adi, propagand'a in America, in favórea bibliotecelor poporale a crescutu din ce in ce mai multu. Adi, bibliotecele dise de circulațiune sunt prea numeróse; s'a datu statistic'a celoru mai importante si s'au numerat 3,632 biblioteci, cari posedu intre 300,000 si 800,000 volume. Cea mai curioasa biblioteca este in Bostonu. Nu are mai puçinu de 312,000 volume, inse miscarea de circulatie a acestor cărti este ací atàtu de considerabile, in cătu ajunge se imprumute mai multu de unu milionu de volume pe anu.

Pentru a inlesní schimbulu de cărti intre cetitoriu si biblioteca, s'a infiintat o trasura, care vine la domiciliulu fie-cărui'a se iá cărtile cari au fostu cetite si in schimbulu se aduca pe acelea cari au fostu cerute.

Cu chipulu acest'a, cetitorulu nu mai are trebuintia să se derangiedie, de óre ce totulu se face prin cores-

pondentia. Inse americanii nu sunt ómeni cari sè se oprésca pe o cale asiá de buna; ei voiescu acumu se organisedie tuburi pneumaticce, cari trebue se trimetia volumele la domiciliu si cari voru inlaturá cu modulu acest'a ori-ce perdere de timpu si ori-ce urnire din locu.

Initiativ'a infinitiarei bibliotecelor poporale in Franci'a, este datorita unui lucratoriu litografu anume Girard. Sub imperiu, intr'o epoca cändu ori-ce opera de initiativa era primejdiósa, a avutu curagiulu ca se intrunéscă unu numeru óre-care din camaradii lui si sè'i incredintieze că din miculu loru salariu trebuiau se iconomisésca cátiva bani spre a'si cumperá cărti.

„Unu omu fără cărti — le dicea elu — este cá unu lucratoriu fără unelte.“

Prin acést'a se vede, cátu de usióra este stabilirea unei biblioteci poporale; ajunge o buna initiativa care se apuce inainte si care sè'si impartasiésca convingerea unui grupu de concitatieni de ai sei.

Mai cu séma dela resbelu incóce si multiamita guvernului republicanu s'au respondit in Franci'a bibliotecete. La acést'a au contribuitu multu trei societati: amicii instructiunei, societatea Franklin si Lig'a inventiamentului. Singuru cerculu parisianu alu Ligei inventiamentului a fundat 640 biblioteci poporale si 195 biblioteci publice.

Orasiele de capetenie din Franci'a au, dupa cumu amu mai spusu, bibliotec'a loru municipală. Orasieu Parisu are unu-spre-diece, căror'a consiliulu municipalu le accorda o subventiune anuala de 32,000 fr.

Bibliotecele poporale aru fi inse de folosu mai cu séma in localitatile mici, acolo unde nu exista nici biblioteci particolare. Din nenorocire, prea desu lipsescu banii. Intr'unu asemenea casu, damu ací sfatulu, ca sè se faca unu primu apelu la consiliulu municipalu care va votá primele fonduri, bunióra cele trebuitore pentru a cumperá dulapulu in care se stea cărtile. Prin comune trebue sè se gasescă căte-va persoáne, cari se dispue de unu numeru óre-care de volume. Odata acestu pasu facutu, primariulu pote prin intermediulu subprefectului, sè se adresedie la statu (ministrului de instructiune publica), care in totu-déun'a accorda o subventiune constatatore din opere alese: tratate elementare de sciintie, arte, ori de meserii, biografi'a barbatiloru cari au ilustratu tiér'a, romanuri bune, calatorii instructive.

Consiliulu generalu vine adese ori in ajutoriulu operai nascende si bibliotec'a poporala este fundata.

Dupa parerea nôstra va fi totu-déun'a folositoriu a o pune sub patronagiulu municipalitatiei: primariulu, cá presiedinte de onore, va intruni o comisiune care va administrá bibliotecete. Alegerea bibliotecariului contribue multu. Trebue unu barbatu indatoritoriu, căruia sè'i placa cărtile, care se cunosca si care se indemne la trebuintia pe cititori cumu se le aléga. Cu preferintia se va puté-alege secretariulu primariei, déca va indeplini conditiunile acestea.

Déca bibliotec'a primesce vre-unu daru ori vre-o subventiune in bani, atunci se pune o cestiune totu-déun'a

camu greu de deslegatu, si adeca, cestiunea alegerei cătilor; comisiunea, pentru a se descarcá de ori ce res-pundere, va face bine sè se adresedie ori la societatea Franklin, ori la Lig'a inventiamentului, care au datu catalogulu operelor destinate bibliotecelor poporale si care sunt in stare se le procure cu pretiuri reduse. Dupa parerea nôstra, trebue preferit catalogulu Ligei inventiamentului, care este conceputu intr'unu spiritu mai puçinu fricosu, mai liberalu si cá se spunemu adeverulu, mai patrioticu.

Inse, pentru cine vrea se ofere cărti, se presenta din nou greutatea alegerei. Noi credemus că intr'o astu-feliu de impregiurare trebue sè se arate cine-va prea tolerantu. Este bine cá in politica cá si in sciintie si in literatura se pote cine-va se judece opinioanele opuse. Caus'a libertatiei nu pierde nimicu. Cu tóte acestea este unu punctu, asupr'a căruia trebue cine-va se fia fără mila, vremu se dicemus de cărtile imorale. Nu prea este de crediutu că cine-va se ofere cărti rele bibliotecelor poporale, ori se vie si se le caute. Totusi, trebue sè se ferescă cine-va de aceste romanuri, care sub pretextu că descriu moravurile ori că tratéza despre o drama judiciara, tindu a desmoralisá tinerimea, si a căroru publicare necinstescu din nenorocire pe unele diarie eftine. Fundatorii bibliotecelor poporale, membrii comisiunilor trebue se'si aduca aminte, că au intreprinsu nu numai o opera de instructiune, ci chiaru o opera de educatiune si de moralisare. Dlu Jean Macé, unulu din barbatii cari a facutu mai multu pentru bibliotecete poporale, a disu cu dreptu cuventu: — „Ele trebue se fia unu midi-locu oferit tuturor de a se pune in posesiunea mostenirei comune, care a fostu prea multa vreme apanagiulu unui micu numeru de privilegiati.“ Mostenirea acést'a nu este altu-ceva, decàtua aceea ce a realizat pàna adi umanitatea, bunu, frumosu si folositoriu.

(Binele publicu).

PARTEA OFICIALA.

Procesu verbale.

ală comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedint'a din 4 Aprile n. 1882.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membrii presenti: Ioanu Popescu, Vasilie P. Harsianu, Dr. Ilarionu Puscariu, Eugeniu Brote, Constantinu Stezaru, Visarionu Romanu, N. P.-Petrescu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

25. Cassariulu presenta conspectele despre starea fondului Asociatiunei si alu Academiei la datulu de 4 Aprile. Din aceste conspecte se vede că avereia Asociatiunei, este de 81,073 fl. 81 cr.; ér' a Academiei 18,325 fl. 79 cr. (Nr. exh. 85 a. b./1882).

— Spre sciintia.

26. Secretariulu raportéza că, la concursulu escrisu de a dou'a óra, din siedinti'a dela 15 Novembre a. tr. cu termi-nulu pâna la 15 Fauru a. c. pentru 2 stipendii de cîte 100 fl. v. a. menite a se dă la elevi din muntii apuseni ai Transilvaniei, cari aru voí a se ocupá eu confectionarea de buti mari, de cruci si colonade, invelisie de case dupa sisteme moderne, ori si strugari'a, a intratu — si si acést'a dupa éspirarea terminului — numai o singura cerere a lui Teofilu Gombosiu din Vîdr'a, invetiacele de mesariu in Alb'a-Iuli'a. (Nr. exh. 61/1882).

— De óre-ce cererea, neintrata la timpu, nu intrunesce nici conditiunile cerute in concursu si nu este insoçita de atestatul scolasticu, comitetulu nu se afla in positiunea de a votá suplicantului ajutoriulu cerutu.

Totuodata se decide că: de óre-ce la alu doilea terminu nu s'au presentat concurenti din regiunile amintite, stipendiile se voru refundá la fondulu Asociatiunei, remanendu a se face adunarei generale viitóre raportu si propunere pentru a dă numitelor stipendii alta destinație.

27. Dlu L. V. Fischer, literatu din Erlau lângă Passau, in Bavari'a, cere a i se comunicá opurile din bibliotec'a Asociatiunei, cari aru cuprinde traduceri mai vechi de poesii romane in limb'a germana. (Nr. exh. 69/1882).

Pentru a nu se amână respunsulu prea multu, secretariulu, consultandu catalogulu bibliotecei, a espedat la adres'a lui Fischer, notitiile cerute, pe cîtu s'au pututu culege din materialulu bibliotecei.

— Spre sciintia.

28. Georgiu Ghitia, ascultatoriu de pedagogia la institutulu archidiecesanu din locu si stipendistu alu Asociatiunei, presenta atestatulu de frecuentare, prin care dovedesce progresu in generalu fórte bunu. (Nr. exh. 70/1882).

— Spre sciintia.

29. Dlu Ioanu Popescu, profesoru in locu, prin adres'a de dto 23 Ianuarie a. c. cere a se trimite domnului I. Popescu, directoru si profesoru in Berladu, care este membru fundatoriu alu Asociatiunei, fóia Asociatiunei de pe anii 1874—80. (Nr. exh. 26/1882).

Urgitandu-se trimiterea, biroului, avendu in vedere că numitul domnu e membru fundatoru si că totu-déun'a a doveditul multu interesu pentru promovarea scopurilor Asociatiunei, a espedatul prin librariulu de aici W. Krafft exemplariele brosiurate din „Transilvani'a" de pe a. 1874—80, in sperantia că onor. Comitetu va aproba acésta dispositiune a biroului.

Se iá spre sciintia.

30. Dlu George Baritiu, prin adres'a de dto 9 Martie a. c. cere a se trimite la adres'a lui profesoru dela universitatea din Bucuresci I. Brândza, fóia „Transilvani'a" de pe anii 1881 si 1882, adeverindu primirea tacsei de prenumerare. (Nr. exh. 66/1882).

Fiindu din partea biroului facuta dispositi'a, că fóia se spedesdie numitului domnu, —

— servesc spre sciintia.

31. Dlu cassariu alu Asociatiunei presenta o nota a bancariului de aici N. Kabdebo, despre 4 fl. 40 cr. că spese la procurarea cuponilor noi dela obligatiunile de statu renta de argintu. (Nr. exh. 79/1882).

— Se aviséza la cassa spre platire din sum'a votata pentru spese estraordinarie.

32. Tipografi'a archidiecesana din locu presenta 2 conturi: a) unulu de 25 fl. pentru tiparirea ratiociniilor pro 1880/81 si a jurnalului de cassa, b) altulu de 354 fl. 75 cr. anumitu 80 fl. 70 cr. pentru tipariturile de apeluri pentru espositiune, de programe pentru adunarea generala a XX-a, timbre pentru concursele publicate si 274 fl. 08 cr. pentru tiparirea organului Asociatiunei „Transilvani'a" pro semestr. II/1881. (Nr. exh. 74/1882).

— Sum'a de sub a) cu 25 fl. si cea de 80 fl. 70 cr. de sub b) la olalta 105 fl. 70 cr. se aviséza la cassa spre platire din positiunea menita pentru spese estraordinarie, ér' sum'a de 274 fl. 8 cr. din positiunea votata pentru tiparirea organului Asociatiunei.

33. Mesariulu I. Bortmes, de aici, prezenta unu contu despre 3 fl. 90 cr. pentru reparaturi facute la mobiliarul cancelariei Asociatiunei. (Nr. exh. 71/1882).

— Se avisédia la cassa spre platire sum'a de 3 fl. 90 cr. din positiunea menita pentru spese estraordinarie.

34. Directiunea despartimentului V (Dev'a) prezenta protocolele siedintelor subcomitetului dela 9 Aprile, dela 8 Iulie, 12 Novembre si 17 Decembre si protocolul adunarei generale tinute la 19 Decembre 1882 in Dev'a; totuodata retrimite actele ce i s'au trimis dela comitetulu centralu la 17 Aprile 1881. (Nr. exh. 67/1882).

Cuprinsulu acestor protocole e pe scurtu urmatoriulu:

- a) protocolele din 9 Aprile si 8 Iulie arata că s'au facutu dispositiuni cu privire la executarea celor hotarite de comitetulu centralu in privinti'a espositiunei.
- b) protocolul dela 12 Novembre arata că, adunarea generala convocata pe diu'a de 6 Augustu la Dobr'a, nu s'a pututu tiné din lips'a de participare, si că s'a facutu o nouă convocare pentru 19 Decembre in Dev'a;
- c) protocolul dela 17 Decembre arata, că s'au revidat so-cotelile cassariului si s'au aflatu in ordine. Totuodata s'a hotarit 1) a se trimite sumele incassate dela membrii comitetului centralu; ér' 2) cei dati in favorulu despartimentului a se administrá la subcomitetu; 3) a se face ajutóre de cîte 5 fl. pentru a fi distribuite la meseriasi conformu regulamentului din 1874, aprobatu de comitetulu centralu in siedinti'a dela 17 Aprilie 1874 Nr. prot. 32;
- d) protocolul adunarei generale arata că s'au incassat 5 fl. dela membrulu I. Simionasiu, si 17 fl. dela membrii ajutatori, avendu celu dintăiu a se inaintá la comitetulu centralu, ér' cei 17 fl., dimpreuna cu unu restu de cassa de 23 fl. sè se folosésca pentru a face 8 ajutóre à 5 fl. pentru invetiacei de meserii, pre cari subcomitetulu s'e im-partia dupa cumu va aflá mai bine.

— Hotaririle subcomitetului se iau spre sciintia cu aceea, că in privinti'a sumelor remase la subcomitetu sè se urmeze conformu §§. 17, 18 si 20 din regulamentul comitetului centralu, avendu a se face in adunarea generala unu proiectu de budgetu pentru anulu urmatoriu. Ce privesce impartirea ajutórelor, cari pentru a ave resultatul dorit, aru trebuí se fia mai mari, decum sunt ficsate de subcomitetu, sè se ur-medie conformu regulamentului aprobatu de comitetulu centralu in siedinti'a sa dela 17 Aprilie 1874 Nr. prot. 32.

35. Se prezinta unu exemplariu din representatiunea facuta de consistoriulu archidiecesanu gr. ort. la diet'a tierei in caus'a proiectului de lege despre invenientmentulu din scóolele medie. (Nr. exh. 81/1882).

— Spre sciintia, avendu a fi pastratu la archivu.

36. Comitetulu „Reuniunei Mariane“ din Naseudu, comunica unu conclusu alu adunarei generale a numitei reuniuni, care cere că Asociatiunea se ingrijeșca de edarea de cărti scolastice, scriindu concurse cu premii bune, adaogându rugarea, că comitetulu se presente acésta propunere procsimei adunari generale a Asociatiunei spre hotarire.

— Se predă unei comisiuni compuse din membrii I. V. Rusu, Ioanu Popescu si Eugenu Brote, spre a face in un'a din procsimile siedintie. unu raportu motivatu in acésta materia.

38. Membrulu E. Brote, raportéza despre harti'a dlui Dr. Tanco din Naseudu, trimisa comitetului prin directiunea despartimentului cu raportulu de dñ 24 Decembre. (Nr. exh. 447/1881).

Prin acésta hartie se cere, ca comitetulu se schimbe modulu de pàna acumu de manipulare alu averei si cu deosebire sumele elocate in obligatiuni urbariale transilvane, se le converteze prin vindere in bani gat'a, ér' sumele obtienute se le depue la vr'o cassă de pastrare cu interese mai mari decum aducu ele astadi.

Raportorulu arestandu, că calcululu cuprinsu in propunerea dlui Dr. Tanco, nu aru fi intru tóte esactu si că o vindere a obligatiunilor amintite nu aru aduce folosulu, pre care ilu astépta dlu propunatoriu:

— Comitetulu decide a concrede studiarea acestei afaceri unei comisiuni compuse din membrii V. Romanu, C. Stezariu, P. Cosm'a, Br. D. Ursu si Eugenu Brote, care luandu in vedere tóte impregiurarile, se arete comitetului cumu avea Asociatiunei s'aru puté investí in unu modu mai rentabilu, decum este investita de presentu.

Sibiu, d. u. s.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru: Popescu, Harsianu, Dr. Puscariu.

I. Bolog'a m. p.,
vice-presedinte.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretariu alu II-lea.

S'a autenticatu la 5 Aprilie 1882.

I. Popescu m. p. B. P. d'Harsianu m. p. Dr. II. Puscariu m. p.

Academ'ia romana.

Insciintiare.

Dupa decisiunile luate de Academ'ia romana, in sesiunile de pàna la anulu 1882, concursurile propuse de Academia sunt cele urmatore:

I. Premiulu Nasturelu-Herescu de 4,000 lei ser'a B, se va decerne in cursulu sesiunei generale din Martie-Aprilie 1883, unei carti scrise in limb'a romana cu continutu de ori-ce natura, care se va judecă mai meritaria printre cele publicate dela 1 Ianuarie pàna la 31 Decembre 1882.

II. Premiulu statului Heliade-Radulescu de 5,000 lei se va decerne in cursulu sesiunei generale din Martie-Aprilie 1883, unei carti scrise in limb'a romana cu continutu literaru, care se va judecă mai meritaria printre cele publicate dela 1 Ianuarie pàna la 31 Decembre 1882.

NB. Concurentii la aceste premii voru binevoi a trimite la cancelari'a Academiei romane in Bucuresci — palatul universitatii — operele loru, cari voru fi in conditiunile de timpu ací insemnate, in cátă doue-spre-dice exemplare pàna la 31 Decembre 1882.

III. Marele premiu Nasturelu-Herescu din seria B, in suma de 12,000 lei, se va decerne in cursulu sesiunei generale din Martie-Aprilie 1885, unei carti scrise in limb'a romana, cu continutu de ori-ce natura, care se va judecă mai meritaria printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1881 pàna la 31 Decembre 1884.

NB. In privintia premielor „Nasturelu-Herescu“ de sub Nrri I si III, se punu in cunoscintia publicului urmatorele dispositiuni din codicile reposatului intru fericire Nasturelu-Herescu:

,B. Premie pentru opere publicate.

In totu anulu societatea Academ'ia romana va avea a premiá, din veniturile fondului Nasturelu, o carte tiparita originala, in limb'a romana, care se va sotocí de catra societate ca cea mai buna publicatiune aparuta in cursulu anului.

„Acesta premie voru fi de doue specie:

„1. In trei ani consecutivi, dearendulu, se va decerne cátă unu premiu de patru mii lei. Nr. 4000 L. n. minimum.

„la cea mai buna carte aparuta in cursulu anului espiratu; „2. Era in alu patrulea anu, se va decerne cátă unu premiu fixu de lei 12,000, carele se va numi „Marele premiu Nasturelu, operei care va fi judecata ca publicatiunea de capetenia, ce va fi aparutu in cursulu celor patru ani precedenti. Acestu premiu nu se va decerne unei lucrari, care va fi obtinutu dejá unulu dintre premiele anuale, decatul defalcand dintr'ensulu valórea premiului precedentu.

Operele cari se voru recompensá cu acésta a dou'a seria de premie, voru tractá cu preferentia despre materiele urmatore:

„a) Scrieri seriose de Istori'a si sciintiele accesoriile istoriei, preferindu-se cele atingetore de istori'a tierilor romane;

„b) Scrieri de religiunea ortodoxa, de morala practica si de filosofia;

„c) Scrieri de sciintie politice si economia sociala;

„d) Tractate originali despre sciintiele esacte;

„e) Scrieri enciclopedice, precum dictionare de istoria si geografie, in cari se intre si istori'a si geografi'a Romaniei; „dictionare generale seu partiale de sciintie esacte, de arti si meserii, de administratia si jurisprudentia, si alte asemenei lucrari utile si bine intocmite;

„f) Carti didactice de o valóre insemnata că metodu si că cuprinsu;

„g) Dictionare limbistice in limb'a romanésca, mai alesu pentru limbele antice si orientale, adeca limb'a latina, elena, sanscrita, ebraica, araba, turca, slavon'a vechia, si altele;

„h) Publicatiuni si lucrari artistice de o valóre seriosa, adeca relative la artile plastice, architectura, pictura, gravura si chiaru opere musicale seriose, pe cari aceste tóte societatea academica romana le va putea apretia, cándu isi va intinde activitatea ei si asupr'a tuturor materielor de Bele-Arti;

„i) Scrieri de pura literatura romana, in prosa si in versuri, precum poeme, drame si comedii seriose, — mai alesu subiecte nationale, — si ori-ce alte opere de inalta literatura. Acestora mai cu séma a-si dorí se se acorde „Marele Premiu Nasturelu“, cándu voru fi judecate „ca avendu unu meritu cu totulu superioru, spre a se dá astufelui o incuragiare mai puternica desvoltarei literaturei nationale“.

La acestea se mai adaugu urmatorele dispositiuni luate de societatea academica:

1. La concursurile acestoru premie se potu presentá si opuri preinnoite in noue editiuni, cari se voru fi retiparit in cursulu anului de autori in viétia.

2. Dupa cuprinderea chiaru a testamentului, traductiunile din limbi straine sunt escluse dela concursu; se va face inse exceptiune pentru acele traductiuni de pe opuri straine clasice, cari:

a) seu prin dificultatile invinse ale unei perfecte reproduceri in versuri romanesce, voru constitui adeverate opuri literarie ale limbei romane;

b) seu prin anexarea de elucidari si de note sciintifice, cu totulu propriu traducetoriului, isi voru fi insusitu meritele unoru lucrari originale in limb'a romana.

3. Cartile premiate de Academii a romana din alte fonduri ale sale seu cele tiparite din initiativ'a si cu spesele ei, nu potu intrá la concursu pentru premiele Nasturelu din seri'a B.

4. Premiele Nasturelu din seri'a B, se potu accordá nu numai unoru opuri complete, ci si parti unui opu tiparit in cursulu anului, cu conditiune inse, ca acésta parte se fia de valórea si de intinderea unui volumu si nu de ale unei simple fascioare, (minimum 400 pag. formatu in 8°, garmondu).

5. Premiarea unei parti a unui opu la unu concursu anualu nu impedeaca premiarea unei alte parti a aceluiasi opu la unu concursu posterioru.

6. Opurile anonime si pseudonime voru putea fi admise la concursulu cartiloru tiparite, ér' auctorii loru, spre a primi premiele acordate, voru trebuí se justifice proprietatea loru.

IV. Premiul Nasturelu, seri'a A, de 5,000 de lei, se va accordá in sesiunea generala a anului 1883 celei mai bune dissertatiuni in limb'a romana asupr'a urmatoriu subiectu:

„Istori'a tipografiei la Romani.“

Intinderea lucrarei va fi de 15–20 côle de tipariu, in 8° ordinariu cu litere cicero. Terminulu presentarei manuscriselor la concursu va fi 31 Decembre 1882.

V. Premiul Statului Lazaru, de 5,000 lei, se va decerne in sesiunea generala a anului 1883 celei mai bune dissertatiuni, scrisa in limb'a romana asupr'a urmatoriu subiectu:

„Studiu asupr'a agriculturieei, industriei si comerciului in Romani'a.“

Lucrarea va tratá despre starea actuala a acestoru trei ramure de producțiune si despre mijlocele de a le ameliora. O ochire asupr'a istoriei economice a Romaniei in seculii 17, 18 si 19 va precede acestui studiu. Studiul va fi facutu din punctul de vedere economic si technicu. Manuscrisulu trebuie se cuprinda materia pentru celu pucinu 300—400 pagine de tipariu in 8° garmondu. Terminulu presentarei manuscriselor la concursu va fi pâna la 31 Decembre 1882.

VI. Premiul Alexandru Ioanu Cuz'a, de 4,000 lei, se va decerne in sesiunea generala din primavér'a anului 1883, celei mai bune dissertatiuni in limb'a romana asupr'a urmatoriu subiectu:

„Istori'a Romaniloru in Daci'a Traiana, dela Aurelianu pâna la fundarea principatelor Moldov'a si Tiér'a-Romanésca“.

Intinderea operatului va fi de 20 côle de tipariu in 4° micu seu 8° ordinariu, cu litere cicero. Terminulu presentarei manuscriselor va fi 31 Decembre 1882.

Manuscrisele relative la premiele sub Nrii IV, V si VI se voru presentá anonime, purtându o devisa, care va fi reprodusa pe unu plicu sigilatu continendu numele concurrentului.

Academii a si reserva dreptulu de a tipari in publicatiunile sale dissertatiu ce se va premia.

VII. Premiul Asociatiunei craiovene pentru desvoltarea invetimentului publicu, in suma de lei 1,500, se va decerne in sesiunea generala din primavér'a anului 1883, celei mai bune cărti didactice in limb'a romana, din côte se voru fi tiparit u incepere dela 1 Iuliu 1879 pâna la 31 Decembre 1882. Acésta data este si terminulu extremu alu depunerei la cancelari'a Academiei, in 12 exemplare, a cărilor propuse pentru concursu.

Ocasiune buna

pentru inavutirea bibliotecelor romanesce private si publice cu carti bune scadiute tare in pretiu.

M. Guizot, Istori'a civilisatiunii in Europ'a, traducere de G. Baronzi, 2 vol. in locu de 5 fl. 60 cr. numai 3 fl. 50 cr.

M. Guizot, Istori'a civilisatiunii in Franci'a, traducere de G. Baronzi, 3 vol. in locu de 6 fl. numai 4 fl.

— Istori'a Moldo-Romanieei 2 vol. in locu de 4 fl. 80 cr. numai 4 fl.

Dumas A., Din crimele celebre Marquisa de Brinviliers, trad. de Baronzi in locu de 1 fl. 80 cr. numai 1 fl. 20 cr.

Dumas A., fiu, Dam'a cu margaritari, trad. de Baronzi in locu de 3 fl. 20 cr. numai 2 fl. 80 cr.

Dumas A., Conte de Monte Cristo, trad. de Baronzi, 8 vol. in locu de 12 fl. 80 cr. numai 10 fl.

— Quei patru-dieci-si-cinci, trad. de Baronzi, 3 vol. in locu de 4 fl. 80 cr. numai 3 fl. 50 cr.

Paulu de Kock, Sor'a An'a, trad. de Orasianu, 2 vol. in locu de 4 fl. 80 cr. numai 3 fl. 80 cr. Graziella de A. de Lamartine, trad. de Ioranu, in locu de 1 fl. 60 cr. numai 1 fl. 10 cr. Istori'a lui Gil Blas de Santillan, trad. libera de Matsukolo, 4 vol. in locu de 5 fl. 60 cr. numai 3 fl. Leli'a de George Sand, trad. de Nennovici, 3 vol. in locu de 3 fl. numai 1 fl. 80 cr. Mauprat dela George Sand, trad. de Andronik, 2 vol. in locu de 2 fl. 80 cr. numai 2 fl. Mont-Revêche de George Sand, trad. de Dertman, 2 vol. in locu de 2 fl. 80 cr. numai 1 fl. 80 cr. Fidantiat'a de Lammermoor din Valter-Scott, trad. de Baronzi in locu de 2 fl. 80 cr. numai 2 fl.

Marienescu, Istori'a romana naturala pentru tinerimea romana in locu de 40 cr. numai 30 cr.

— Petru Rareșiu, principale Moldavie, novela istorica originală, in locu de 50 cr. numai 35 cr. Peregrinul transilvanu sau epistole scrisu din tieri straine unui amicu in patria dela anulu 1835 pâna inchisive 1848, Tom. I, in locu de 80 cr. numai 60 cr.

Codrescu, Doctorulu sateniloru, cuprindiendo recete de mai multe bôle atâtù pentru ómeni, cătu si pentru animale in locu de 1 fl. 20 cr. numai 85 cr.

Eug. Sue, Jidovulu retacitoriu, trad. de Iosifu Archidiaconulu, 8 vol. in locu de 10 fl. numai 6 fl. 80 cr.

Victor Hugo, Miserabilii, trad. de Bolintineanu, Zane si Costiescu, 6 vol. in locu de 8 fl. numai 4 fl. 80 cr.

Tutti Frutti, Almanacu comicu, cu ilustratiuni redigeatu de Bucuru Risulc'a I, in locu de 40 cr. numai 30 cr.

Codrescu, Plaiesiulu Logofetu mare, drama romana istorica, in cinci acte, Mosaicu istoricu si literaru, in locu de 1 fl. 20 cr. numai 85 cr.

Barnutiu S., Dreptulu publicu alu Romaniloru, in locu de 4 fl. 40 cr. numai 3 fl. 60 cr.

Hentiescu I., Pomologi'a seu tratatii despre cele mai necesarie cunoștințe din important'a ramura a economiei rurale, in locu de 1 fl. 60 cr. numai 1 fl. 20 cr.

Petri B., Scriptolegi'a seu modulu de a invetia cettitulu scriindu, in locu de 1 fl. 20 cr. numai 1 fl.

Acésta scadere de pretiuri se face numai la puçinele exemplarile căte se afia aici pe locu; indata ce se voru vinde acestea, alte exemplarile ce se voru mai trage dela auctori, voru avea totu pretiul originale.

Librari'a Sam. Filtsch, posessoru Julius Spreer.
(Sibiu, piati'a mica).

Ratiunea

societăției de imprumut și pastrare „Aurora“ din Năseudu, încheiată cu finea anului 1881.

Conspectu despre circulație pre anulu 1881.

Percepțiuni.	f. cr.	Erogări.	f. cr.
Restul casei cu finea anului 1880	5002.76	Capitalulu fundamental	12569.12
Capitalulu fundamental	16064.41	Deposite replatite	34195.06
Deposite	65753.30	Interese dupa depozite	7230.41
Capitale replatite	21587.61	Capitale elocate	51384.11
Interese dupa capitalele elocate	15520.15	Interesele capitalelor fund.	3437.95
Provișiune	3859.94	Dividend'a pro 1881	6166.06
Tac's'a de inscriere	344.40	Remuneratiuni	2000.—
Interese de întârziare	319.07	Darea regescă	571.73
	<hr/> 128451.64	Carti si tiparituri	72.30
		Mobiliariu	50.94
		Chiria	176.—
		Diverse spese	138.17
		Fondulu de rezerva	200.—
		Restul casei cu finea 1881	10259.79
			<hr/> 128451.64

Conspectu de venite pro 1881.

Căștiguri.	f. cr.	Pierdere.	f. cr.
Interese	15520.15	Interese dupa depozite	7230.41
Provișiune	3859.94	Interese dupa capitalulu fund.	3437.95
Tac's'a de inscriere	319.07	Remuneratiuni	2000.—
Interese de întârziare	344.40	Darea regescă	571.73
	<hr/> 20043.56	Carti si tiparituri	72.30
		Mobiliariu	50.94
		Chiria	176.—
		Diverse spese	138.17
		Fondulu de rezerva	200.—
		Saldo	6166.06
			<hr/> 20043.56

Bilantiu.

Activa.	f. cr.	Passiva.	f. cr.
Capitale elocate	205501.45	Capitale fundamentale	67979.24
Restul casei cu finea 1881	10259.79	Depozite	147782.—
	<hr/> 215761.24		<hr/> 215761.24

Năseudu (Nassod), 31 Decembrie 1881.

Dr. Ioane Malaiu m. p.,
controlorul.

Nicolau Anthonus m. p.,
director.

Dr. Paulu Tanco m. p.,
cassariu.

Subscrisea comisiune censuratórie după ce au revedut cărțile de evidenție împreună cu diuariul a aflatu intru tōte esactu atâtă conspectulu despre circulație cătu si conspectulu de venite si bilantiulu.

Comisiunea censuratórie:

Florianu Motiocu m. p.

Iacobu Popu m. p.

B. Popitianu m. p.